

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJvyššIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

5/2026

OBSAH

Rozhodnutia vo veciach obchodnoprávných – Veľký senát

27. [Dovolanie v exekučnom konaní](#)

Ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 je okamžite aplikovateľné aj v skôr začatom exekučnom konaní, ak ide o dovolanie podané proti uzneseniu vydanému v tomto exekučnom konaní po 31. marci 2017. Dovolanie v exekučnom konaní proti uzneseniu vydanému po 31. marci 2017 nie je podľa Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 prípustné.3

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. IVObdo/1/2026 z 9. júna 2026)

28. [Postúpenie veci upomínacím súdom](#)

Postúpenie veci upomínacím súdom podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní, nie je výsledkom skúmania jeho príslušnosti podľa § 40 a 41 CSP. Nejde preto o postúpenie sporu podľa § 43 ods. 1 CSP a nesúhlas súdu, na ktorý bola vec postúpená upomínacím súdom, s postúpením veci, nezakladá spor o príslušnosť v zmysle § 43 ods. 2 CSP.

Súd, ktorému bola vec z upomínacieho súdu postúpená, skúma svoju príslušnosť za splnenia podmienok upravených v § 40 a § 41 CSP a ak zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor podľa § 43 ods. 1 CSP príslušnému súdu, o čom upovedomí žalobcu a aj žalovaného, ak mu bola žaloba už doručená. Pre skúmanie príslušnosti sú v tomto prípade rozhodujúce okolnosti v čase začatia upomínacieho konania (§ 36 CSP). Ak súd, ktorému bol spor takto podľa § 43 ods. 1 CSP postúpený s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis podľa § 43 ods. 2 CSP spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu..14

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. IVObdo/2/2026 z 13. mája 2026)

ROZHODNUTIE č. 27
Dovolanie v exekučnom konaní

§ 202 ods. 4, § 243h ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov
§ 420, § 421 CSP

Ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 je okamžite aplikovateľné aj v skôr začatom exekučnom konaní, ak ide o dovolanie podané proti uzneseniu vydanému v tomto exekučnom konaní po 31. marci 2017. Dovolanie v exekučnom konaní proti uzneseniu vydanému po 31. marci 2017 nie je podľa Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 prípustné.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. IVObo/1/2026 z 9. júna 2026)

Z odôvodnenia:

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) uznesením č. k. 9CoEk/7/2024 – 713 z 25. júla 2024 potvrdil uznesenie Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“) sp. zn. 15Er/723/2004 z 09. apríla 2024 v napadnutom výroku II., ktorým súd prvej inštancie schválil rozvrh výt'ážku súdneho exekútora z predaja nehnuteľnosti. Odvolací súd považoval odvolacie námietky za neopodstatnené a zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že rozvrh výt'ážku z dražby nehnuteľnosti bol rozvrhnutý v súlade so zákonom č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „Exekučný poriadok“ alebo „EP“).
2. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dňa 22. októbra 2024 povinný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenia súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“). Ďalej uviedol, že podané dovolanie považuje za prípustné aj z hľadiska právnej úpravy obsiahnutej v Exekučnom poriadku, pričom výslovne poukázal na jeho prechodné ustanovenie § 243h ods. 1, z ktorého vyplýva, že exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa spravidla dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Preto sa podľa názoru dovolateľa na exekučné konania začaté do 31. marca 2017 nevzťahuje § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, podľa ktorého dovolanie a dovolanie generálneho prokurátora nie je prípustné. Na podporu ním prezentovaného názoru o prípustnosti dovolania poukázal na totožný právny názor, ktorý zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací v inej exekučnej veci, v uznesení sp. zn. 4Oboer/39/2017 z 30. augusta 2018.
3. Senát 5O najvyššieho súdu, ktorému táto dovolacia vec pripadla podľa rozvrhu práce najvyššieho súdu na rozhodnutie, v rámci jej prejednávania dospel k právnemu názoru odlišnému od právneho názoru, ktorý bol k otázke prípustnosti dovolania vyjadrený v uznesení najvyššieho

súdu sp. zn. 4Oboer/39/2017 z 30. augusta 2018, a preto prijal záver, že vec je potrebné postúpiť na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej tiež len „veľký senát“) uznesením sp. zn. 5Oboer/1/2025 z 27. januára 2026, v ktorom svoj odlišný názor aj odôvodnil (§ 48 ods. 1 CSP).

4. Predkladajúci senát 5O svoj postup odôvodnil tým, že v súvislosti s riešením procesnej otázky, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné, zastáva opačný právny názor, ako je vyjadrený v dovolateľom citovanom uznesení sp. zn. 4Oboer/39/2017 z 30. augusta 2018, v zmysle ktorého sa na exekučné konania začaté do 31. marca 2017, na základe aplikovania § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, nevzťahuje ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017. Podľa opačného názoru, zastávaného predkladajúcim senátom 5O, je ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 okamžite aplikovateľné v prípade kumulatívneho splnenia dvoch podmienok: a) rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, bolo vydané po uvedenom dni a b) dovolanie bolo podané po uvedenom dni; nakoľko vo vzťahu k opravným konaniam (teda aj k dovolaciemu konaniu), zákon vo svojich ustanoveniach neobsahuje žiadne pravidlo, je potrebné vychádzať z princípu okamžitej aplikability procesných noriem. Preto je prípustnosť dovolania v posudzovanej veci vylúčená na základe ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku.

5. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že došlo k nejednotnosti dovolacích senátov najvyššieho súdu pri prijatí právneho názoru týkajúceho sa otázky (ne)prípustnosti dovolania podaného proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydaného v exekučnom konaní začatom do 31. marca 2017 za predpokladu, že dovolaním napadnuté rozhodnutie bolo vydané po tomto dátume. Uvedenú nejednotnosť bolo potrebné odstrániť postúpením veci na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu podľa § 48 CSP. Predkladajúci senát 5O za účelom zjednotenia postupu pri riešení tejto procesnej otázky poukázal aj na zhodný právny názor o neprípustnosti dovolania, ktorý bol v iných exekučných veciach k tejto otázke opakovane vyjadrený v rozhodnutiach najvyššieho súdu nasledujúcich po vydaní rozhodnutia sp. zn. 4Oboer/39/2017 (napr. 1ECdo/14/2018, 2ECdo/24/2018, 3ECdo/26/2017, 4ECdo/23/2017, 5ECdo/10/2017, 6ECdo/16/2018, 7ECdo/3/2017, 8ECdo/17/2017, 1Oboer/2/2019, 2Oboer/3/2018, 3Oboer/18/2018, 4Oboer/37/2017, 5Oboer/25/2018) a podporený rozhodovacou praxou Ústavného súdu Slovenskej republiky v rámci prieskumu ústavnosti takých rozhodnutí v exekučných konaniach na základe podaných ústavných sťažností (napr. I. ÚS 259/2018, II. ÚS 185/2018, III. ÚS 276/2018, I. ÚS 74/2019).

6. Veľký senát si postupom podľa § 48 ods. 4 CSP pred rozhodnutím vyžiadal stanoviská ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej tiež len „minister“), generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej tiež len „generálny prokurátor“) a právnických fakúlt univerzít. Vyjadrili sa minister, generálny prokurátor a právnické fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Trnavskej univerzity v Trnave.

7. Minister spravodlivosti vo svojom stanovisku z 20. apríla 2026, zastáva názor, že „pokiaľ dovolacie konanie (ako aj odvolacie konanie) začalo za účinnosti Exekučného poriadku, ktorý prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v exekučnom konaní výslovne vylučuje (§ 202 ods. 4), je podané dovolanie potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku vo väzbe na § 200 Exekučného poriadku, keďže smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.“ S poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej

republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 185/2018 z 12. apríla 2018, odkazujúce na ústavne konformné závery vyjadrené najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 6ECdo/21/2017 z 31. októbra 2017, ako aj s poukazom na doterajšiu prevažujúcu zhodnú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu k predmetnej otázke, súladnú s názorom predkladajúceho senátu 5O, minister uviedol, že ak zákon (Exekučný poriadok) neobsahuje k opravným konaniam osobitné pravidlo, má sa vychádzať z princípu okamžitej aplikability procesných noriem.

8. Generálny prokurátor sa vo svojom stanovisku z 20. apríla 2026 s právnym názorom predkladajúceho senátu 5O nestotožnil. Podľa názoru generálneho prokurátora „v súdnej veci sa exekučné konanie začalo pred 1. aprílom 2017, aplikácia ustanovenia § 202 ods. 4 EP je preto vylúčená a otázka prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sa posúdi podľa ustanovení CSP“. Odpoveď na právnu otázku, pre ktorú bola vec veľkému senátu postúpená, navrhol interpretovať tak, že „prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho senátu v exekučnom konaní, ak sa exekučné konanie začalo pred 1. aprílom 2017 a rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané po 31. marci 2017, sa posúdi podľa ustanovení CSP; ustanovenie § 202 ods. 4 EP sa neaplikuje“. Generálny prokurátor uviedol, že ak zákonodarca použil v § 243h ods. 1 EP slová „exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017“, mal tým na mysli, že právna úprava účinná do 31. marca 2017 sa bude aplikovať na každú procesnoprávnu skutočnosť, ktorá nastala v dôsledku toho, že návrh na vykonanie exekúcie bol podaný pred 1. aprílom 2017, a to vrátane exekučného konania v štádiu odvolania alebo dovolania. Poukázal na genézu legislatívneho procesu prijímania predmetnej novelizácie Exekučného poriadku (zák. č. 2/2017 Z. z.), svoje výhrady k tomuto procesu a taktiež citoval znenie komentárovej literatúry vydané v krátkom čase po prijatí predmetnej novely, týkajúcej sa aj interpretácie dotknutých ustanovení Exekučného poriadku vo vzťahu k mimoriadnym opravným prostriedkom. Zdôraznil celistvosť exekučného konania, bez interpretačného oddeľovania riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov.

9. Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici vyjadrením z 21. apríla 2026 zaujala stanovisko korešpondujúce s právnym názorom predkladajúceho senátu 5O, ako reflektujúcim novšiu judikatúru. Podľa právneho názoru fakulty je prechodné ustanovenie § 243h ods. 1 Exekučného poriadku potrebné interpretovať s prihliadnutím na povahu jednotlivých procesných inštitútov, pričom dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok, má skôr výnimočný charakter na rozdiel od riadnych opravných prostriedkov. Pri systematickom výklade predmetnej právnej úpravy je potrebné vychádzať z toho, že ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku predstavuje normu procesného práva, ktorá upravuje prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku. Procesné normy sa tradične vyznačujú princípom okamžitej aplikovateľnosti, čo znamená, že sa spravidla uplatňujú aj na prebiehajúce konania, pokiaľ zákon výslovne neustanovuje opak. Ďalej fakulta v stanovisku zdôraznila, že „výklad založený výlučne na jazykovej interpretácii prechodného ustanovenia nemusí dostatočne zohľadňovať systémové a teleologické aspekty právnej úpravy“. Novšiu judikatórnu líniu, ktorá smeruje k aplikácii § 202 ods. 4 Exekučného poriadku aj na prebiehajúce konania, je preto možné považovať „za posun smerom k systematickejšiemu a funkčnejšiemu výkladu procesného práva“. Taktiež vyzdvihla, že ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku sleduje legitímny cieľ obmedziť nadmerné predlžovanie exekučných konaní prostredníctvom mimoriadnych opravných prostriedkov, pričom „tento cieľ by bol popretý, ak by sa zákaz dovolania nevzťahoval na značnú časť prebiehajúcich konaní“. Výklad prijatý v uznesení sp. zn. 4Oboer/39/2017 je potrebné považovať za prekonaný, keďže neberie dostatočne do úvahy procesnú povahu

dovolania a účel legislatívnej zmeny. Preto možno dospieť k záveru, že prípustnosť dovolania v exekučných konaniach začatých pred 1. aprílom 2017 nie je zachovaná a ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku sa na tieto konania uplatní.

10. Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave v stanovisku zo 6. mája 2026 uviedla, že nesúhlasí s právnym názorom predkladajúceho senátu 5O. Podľa názoru fakulty sú opravné konania súčasťou exekučného konania ako takého. Rozlišovanie na exekučné konanie na jednej strane a opravné konania v exekučnom konaní na druhej strane nemá žiadne logické a racionálne odôvodnenie. „Preto neexistuje dôvod, aby sa na jednu časť exekučného konania vzťahoval Exekučný poriadok účinný do 31. marca 2017 a na druhú časť Exekučný poriadok účinný od 01. apríla 2017“. Pri polemike v prípade nejednoznačného výkladu právnej úpravy by mali sudy uprednostniť výklad, ktorý neznemožňuje prístup k súdu, ale ho naopak garantuje. K judikátu R 24/2018 fakulta uviedla, že v tomto prípade najvyšší súd v prípade dovolania taktiež vychádzal z úpravy platnej do 31. marca 2017. Poukázala aj na postup ústavného súdu, ktorý v náleze sp. zn. III. ÚS 504/2022 aproboval a sám aplikoval na exekučné konanie začaté v roku 2010 Exekučný poriadok účinný do 31. marca 2017, hoci rozhodoval v roku 2022. Vyjadrila právny názor, že „na exekučné konania začaté do 31. marca 2017 sa vzhľadom na znenie § 243h Exekučného poriadku ust. § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 nevzťahuje“.

11. Veľký senát po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania (§ 177 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 438 ods. 1 CSP) dospel k záveru, že s právnym názorom senátu 5O najvyššieho súdu, vyjadreným v uznesení o postúpení veci veľkému senátu, je opodstatnené sa stotožniť, a to z nasledovných dôvodov:

K povinnosti trojčlenného senátu najvyššieho súdu postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu, ak existuje rozdielna rozhodovacia prax

12. Veľký senát sa najskôr zaoberal otázkou, či v posudzovanej veci boli splnené podmienky jeho rozhodovania podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP.

13. Podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP, ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor.

14. Zo znenia ustanovenia § 48 ods. 1 CSP vyplýva, že rozhodujúcimi predpokladmi postupu podľa tohto ustanovenia sú po prvé existencia právneho názoru, ku ktorému senát najvyššieho súdu dospel pri svojom rozhodovaní, po druhé odlišnosť tohto právneho názoru od právneho názoru už skôr vyjadreného, a po tretie skutočnosť, že skorší právny názor bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu.

15. Účelom ustanovenia § 48 CSP nie je vytvoriť samoúčelný procesný mechanizmus postúpenia veci medzi senátom a veľkým senátom, ale zabezpečiť jednotnosť rozhodovania najvyššieho súdu, a tým aj ochranu princípu právnej istoty. V komentárovej literatúre sa k potrebe zriadenia veľkého senátu uvádza, že „diametrálne odlišné právne posúdenie vecí súdom v skutkovo totožných veciach za jednotnej právnej úpravy je v podmienkach materiálneho

právneho štátu neakceptovateľné“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 217; ďalej len „Komentár“). Práve tomuto následku má zamedziť mechanizmus veľkého senátu.

16. Veľký senát je preto potrebné chápať ako osobitný zákonný nástroj zabezpečenia jednotnosti rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu. Komentár výslovne uvádza, že „rozhodovacia činnosť veľkého senátu má slúžiť na zjednocovanie právnych názorov v prvom rade vnútri Najvyššieho súdu SR, jeho jednotlivých kolégií (...) a na zabezpečenie jednotnosti rozhodovania súdov nižších inštancií“ (s. 222). Zároveň sa v ňom uvádza, že „predloženie veci na rozhodnutie veľkému senátu teda nezávisí od voľnej úvahy trojčlenného senátu Najvyššieho súdu SR“. Povinnosť predloženia veci veľkému senátu je teda zákonným dôsledkom zistenia relevantného právneho rozporu, nie otázkou vhodnosti.

17. Uvedené východisko podporuje aj judikatúra ústavného súdu. Ústavný súd konštatoval, že „nepostúpenie veci veľkému senátu znamenalo v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu aj popretie samotného účelu a zmyslu § 48 ods. 1 CSP, pretože nič totiž nebránilo tomu, aby iný malý senát v budúcnosti znova odlišne posúdil spornú právnu otázku, čím by sa iba predĺžil stav právnej neistoty a že autoritatívnym a záväzným spôsobom je totiž možné spornú otázku vyriešiť iba verdiktom veľkého senátu“ (nález Ústavného súdu SR č. k. II. ÚS 332/2018). Rovnako ústavný súd uviedol, že „zákonná povinnosť zakotvená pre dovolací súd v § 48 CSP nie je viazaná na procesnú aktivitu príslušnej strany v spore, keďže sa týka samotnej podstaty výkonu právomoci dovolacieho súdu ako zjednocovateľa judikatúry“ (nález Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 273/2021). Z týchto záverov vyplýva, že ustanovenie § 48 CSP treba vykladať tak, aby veľký senát mohol reálne plniť svoju zjednocovaciu funkciu všade tam, kde sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu (jeho jednotlivých senátov) prejavil právny rozpor spôsobilý ovplyvňovať ďalší procesný postup súdov.

18. Rozsah ustanovenia § 48 ods. 1 CSP nemožno obmedziť iba na otázky hmotného práva. V posudzovanej veci ide o otázku procesnú, a to o správnu interpretáciu ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 v spojení s prechodným ustanovením § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, pri posudzovaní prípustnosti dovolania podaného po uvedenom dátume proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydaného po uvedenom dátume v exekučnom konaní začatom pred uvedeným dátumom.

19. V posudzovanej veci predkladajúci senát 5O identifikoval odlišný právny názor od názoru vyjadreného v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 4Oboer/39/2017, podľa ktorého: „V súlade s prechodným ustanovením § 243h ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov ..., pokiaľ nie je ustanovené inak, sa exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Na exekučné konania začaté do 31. marca 2017 sa preto nevzťahuje ani ust. § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, v zmysle ktorého dovolanie a dovolanie generálneho prokurátora nie je prípustné. V exekučných konaniach začatých do 31. marca 2017 nie je prípustnosť dovolania proti uzneseniu o zastavení exekúcie podľa § 420 C. s. p., ako aj podľa § 421 C. s. p. vylúčená.“ Predkladajúci senát 5O sa od uvedeného právneho názoru odklonil a dospel k záveru, podľa ktorého, ak Exekučný poriadok v novelizovanom znení od 1. apríla 2017 vo vzťahu k opravným prostriedkom (teda aj k dovolaniu) vo svojich prechodných ustanoveniach neobsahuje žiadne pravidlo, je potrebné vychádzať z princípu okamžitej

aplikability procesných noriem. Preto dovolanie v (danej) exekučnej veci, podané proti uzneseniu odvolacieho súdu vydanému po 31. marci 2017, v zmysle ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku prípustné nie je, aj keď exekučné konanie začalo pred 1. aprílom 2017.

20. Za týchto okolností je daný rozpor v právnych názoroch senátov najvyššieho súdu vo vzťahu k posudzovaniu prípustnosti dovolania podaného proti uzneseniu odvolacieho súdu vydanému v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017, ak dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané po uvedenom dni. Veľký senát preto považoval za splnené podmienky pre postup najvyššieho súdu podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP.

21. Predmetom rozhodovania veľkého senátu je zjednotenie právneho názoru na procesnú otázku založenú na aplikácii a interpretácii noriem procesného práva, či dovolanie, podané proti uzneseniu odvolacieho súdu vydanému po 31. marci 2017 v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017, vzhľadom na znenie ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku a prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné. Ide o procesnú právnu otázku spôsobilú opakovane ovplyvňovať rozhodovanie najvyššieho súdu a postup súdov nižších stupňov. Preto patrí do právomoci veľkého senátu podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP, napĺňajúc tak jeho úlohu zjednocovania rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

22. Zjednotenie právnej otázky, pri ktorej vznikol rozpor v právnych názoroch dotknutých senátov najvyššieho súdu, musí byť vykonané rozhodnutím veľkého senátu. Až právny názor veľkého senátu vytvorí záväzné východisko pre ďalší zjednotený postup senátov najvyššieho súdu v obdobných veciach. Vyplýva to priamo z ustanovenia § 48 ods. 3 CSP, podľa ktorého (prvej vety) právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty najvyššieho súdu záväzný. Tento prístup rešpektuje účel úpravy obsiahnutej v § 48 CSP, ako aj ústavnú požiadavku, aby sporné právne otázky v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu neostávali ponechané na paralelné a potenciálne rozporné postupy jednotlivých senátov, ale boli autoritatívne a záväzne vyriešené veľkým senátom.

K samotnej právnej otázke

23. Podľa ustanovenia § 200 Exekučného poriadku, na exekučné konanie sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenia o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany, koncentracii a intervencii sa nepoužijú.

24. Podľa ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.

25. Podľa prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 prvej vety Exekučného poriadku k úpravám účinným od 1. apríla 2017, ak tento zákon v § 243i až § 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.

26. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

27. Veľký senát vychádza z toho, že pomerne rozsiahla novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 2/2017 Z. z. modifikovala spôsobilý predmet dovolania ako jednej z objektívnych podmienok jeho prípustnosti tak, že vylúčila prípustnosť dovolania (ako aj dovolania generálneho prokurátora) voči uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. V prechodnom ustanovení vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, však explicitne neurčila žiadne pravidlo. Je preto potrebné vychádzať z princípu jej okamžitej aplikability.

28. V posudzovanej veci z obsahu spisu konkrétne vyplýva, že exekučné konanie začalo dorúčením návrhu na vykonanie exekúcie exekútorovi 16. decembra 2004. Odvolací súd vydal napadnuté uznesenie 25. júla 2024, proti ktorému podal povinný dovolanie 22. októbra 2024. Za tejto procesnej situácie je na posúdenie prípustnosti dovolania potrebné primárne aplikovať ako lex specialis právnu úpravu Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, ktorá prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní vylúčila. Preto v danom prípade je dovolanie povinného, podané proti uzneseniu odvolacieho súdu z 25. júla 2024 o potvrdení uznesenia exekučného súdu z 9. apríla 2024 o schválení rozvrhu výťažku súdneho exekútora z predaja nehnuteľnosti, procesne neprípustné.

29. Veľký senát mal pri uvedenom závere týkajúcom sa otázky prípustnosti dovolania proti uzneseniam vydaným v exekučných konaniach od 1. apríla 2017 na zreteli, že k interpretácii relevantnej právnej úpravy obsiahnutej v ustanovení § 202 ods. 4 EP, s ohľadom na znenie prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 prvej vety EP k úpravám účinným od 1. apríla 2017, existujú v zásade dve odlišné názorové línie. Tieto sú zrejmé z dôvodov rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Oboer/39/2017 a zo stanovísk generálneho prokurátora a Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave na jednej strane a na druhej strane z odlišných záverov prezentovaných v uznesení sp. zn. 5Oboer/1/2025 o predložení veci veľkému senátu, opierajúcich sa aj o doterajšiu kontinuálnu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, nasledujúcu po vydaní rozhodnutia sp. zn. 4Oboer/39/2017 (napr. 1ECdo/14/2018, 2ECdo/24/2018, 3ECdo/26/2017, 4ECdo/23/2017, 5ECdo/10/2017, 6ECdo/16/2018, 7ECdo/3/2017, 8ECdo/17/2017, 1Oboer/2/2019, 2Oboer/3/2018, 3Oboer/18/2018, 4Oboer/37/2017, 5Oboer/25/2018), v ústavnej rovine odobrenú rozhodnutiami ústavného súdu SR (I. ÚS 259/2018, II. ÚS 185/2018, III. ÚS 276/2018, I. ÚS 74/2019), t. j. právnych záverov aktuálne podporovaných aj v stanoviskách ministra spravodlivosti a Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

30. Veľký senát sa priklonil k názorovej línii prezentovanej v už ustálenej novšej judikatúre, ktorú najvyšší súd dlhodobo považuje za interpretačne správnu. Podľa tejto nemožno ustanovenie § 202 ods. 4 EP v znení účinnom od 1. apríla 2017 vykladať tak, že sa prostredníctvom prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 EP zachovávajú všetky procesné oprávnenia účastníkov podľa predchádzajúcej právnej úpravy vrátane možnosti podať mimoriadne opravné prostriedky. Takýto výklad totiž neprímerane uprednostňuje samotné slovné znenie prechodného ustanovenia a extenzívne z neho vyvodzuje, že dokončenie exekučného konania podľa doterajších predpisov zahŕňa aj zachovanie tých procesných inštitútov, ktoré nová právna úprava výslovne vylučuje. Takýto výklad však nezohľadňuje procesnú povahu právnej úpravy dovolania, z ktorej vyplýva mimoriadnosť a výnimočnosť tohto opravného prostriedku, vrátane úpravy jeho prípustnosti (aj) podľa Civilného sporového poriadku, ktorá má (mať) skôr reštriktívny charakter. Pri systematickom výklade dotknutej právnej úpravy je teda potrebné vychádzať z toho, že ustanovenie § 202 ods. 4 EP predstavuje normu procesného práva, ktorá osobitne upravuje

prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku. Procesné normy sa tradične vyznačujú princípom okamžitej aplikovateľnosti, čo znamená, že sa uplatňujú aj na prebiehajúce konania, pokiaľ zákon výslovne neustanovuje opak. Prechodné ustanovenie § 243h ods. 1 EP síce stanovuje, že konania začaté pred účinnosťou novely (zákon č. 2/2017 Z. z.) sa dokončia podľa predchádzajúcich predpisov, avšak tento výrok je potrebné interpretovať s ohľadom na povahu jednotlivých procesných inštitútov. Nie každé procesné oprávnenie má rovnaký charakter a intenzitu ochrany, pričom mimoriadne opravné prostriedky, vrátane dovolania, predstavujú nadštandardný zásah do právoplatnosti rozhodnutí a ich prípustnosť je vždy viazaná na výslovné zákonné podmienky. Z tohto hľadiska prechodné ustanovenie § 243h ods. 1 EP nemožno vykladať extenzívne tak, že automaticky zachováva aj prípustnosť mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré boli neskoršou právnou úpravou výslovne vylúčené. Takýto výklad by viedol k neodôvodnenej diferenciácii medzi jednotlivými skupinami konaní a oslaboval by účel legislatívnej zmeny, ktorým bolo zvýšenie efektivity a rýchlosti exekučného konania. Ustanovenie § 202 ods. 4 EP sleduje legitímny cieľ zákonodarcu, obmedziť nadmerné predlžovanie exekučných konaní prostredníctvom mimoriadnych opravných prostriedkov, pričom tento cieľ by bol popretý, ak by sa zákaz dovolania nevzťahoval na značnú časť prebiehajúcich konaní. Tu veľký senát podporne poukazuje aj na samotnú dôvodovú správu k návrhu zákona č. 2/2017 Z. z., podľa ktorej jeho účelom bolo „pripraviť komplexnú úpravu exekučných konaní s cieľom zefektívniť vymáhanie pohľadávok pre veriteľov a zároveň poskytnúť primeranú ochranu základným právam dlžníka a na ten účel ... zaviesť procesné pravidlá umožňujúce rýchlejšiu a funkčnejšiu vymožitelnosť právom chránených nárokov. ... Nová právna úprava prispeje k zníženiu počtu úkonov súdov v exekučnom konaní, ku koncentrácii konania a prepracovaniu procesných obrán povinného proti exekúcii“ (viď Dôvodová správa, A. Všeobecná časť, cit. podľa systému ASPI – LIT216402SK). Podľa názoru veľkého senátu by výklad dotknutých právnych noriem, založený výlučne na jazykovej interpretácii prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 EP, nezohľadňoval systémové a teleologické aspekty predmetnej novelizácie Exekučného poriadku, a preto za správnu považuje interpretáciu uvedenú v uznesení predkladajúceho senátu sp. zn. 5Oboer/1/2025.

31. Veľký senát ďalej uvádza, že týmto rozhodnutím nedochádza k odklonu od judikátu č. R 24/2018. Predmetom posudzovania najvyššieho súdu v skoršom uznesení sp. zn. 6ECdo/15/2017 z 27. septembra 2017, publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2 ročník 2018, pod poradovým č. R 24/2018, bola situácia procesne čiastočne odlišná, keďže v tam posudzovanom prípade sa dovolací súd zaoberal prípustnosťou dovolania podaného z dôvodov vyvodzovaných v zmysle § 421 ods. 2 CSP pre nesprávne právne posúdenie veci, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydaného do 31. marca 2017, ktorým rozhodol o odvolaní proti uzneseniu exekučného súdu o zastavení exekúcie. Odkaz v odôvodnení rozhodnutia sp. zn. 5Oboer/1/2025 na vyššie uvedený judikát č. R 24/2018 a *contrario* je prejavom rešpektu k základným zásadám spravodlivého súdneho procesu, k právnej istote a predvídateľnosti práva, pričom je zrejmé, že vo veci sp. zn. 6ECdo/15/2017 dovolanie nebolo odmietnuté podľa ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku, ale na základe aplikovania ustanovenia § 421 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením § 357 písm. a) CSP. V tu posudzovanej procesnej situácii sa rieši prípustnosť dovolania v prípade, že rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, bolo vydané v dobe po nadobudnutí účinnosti zákona č. 2/2017 Z. z., 1. apríla 2017. Právne úvahy a záver najvyššieho súdu vo vzťahu k aplikácii a interpretácii ustanovenia § 202 ods. 4 EP v znení od 1. apríla 2017 pri rozhodovaní vo veci sp. zn. sp. zn. 6ECdo/15/2017

sú však vo svojej podstate zhodné s tými, ktoré vo veci sp. zn. 5Oboer/1/2025 zaujal predkladajúci senát 5O. Ide o záver, podľa ktorého ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku je v exekučnom konaní okamžite aplikovateľné v prípade, že rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, bolo vydané po 31. marci 2017.

32. Veľký senát len pre úplnosť dodáva, že samotné publikovanie rozhodnutia v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky nemá vplyv na povinnosť trojčlenného (či päťčlenného) senátu najvyššieho súdu postúpiť vec podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP veľkému senátu a nenahrádza ani prejednanie a rozhodnutie veci veľkým senátom najvyššieho súdu. Zaradenie právoplatného rozhodnutia príslušným kolégiom najvyššieho súdu do Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky a rozhodovanie o („živej“) veci veľkým senátom po jej postúpení podľa ustanovenia § 48 ods. 1 CSP, predstavuje odlišné procesné inštitúty stanovené zákonodarcom za účelom zjednocovania rozhodovacej praxe súdov (bližšie pozri Moravčíková, A.: Od ustálenej rozhodovacej praxe k veľkému senátu: o zjednocovaní judikatúry a jej úskaliach po desiatich rokoch civilného sporového poriadku, Košické dni súkromného práva VI., recenzovaný zborník vedeckých prác, Košice, 2026, dostupné na <https://unibook.upjs.sk/sk/>).

33. V tu posudzovanom prípade, v ktorom dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu vydanému po nadobudnutí účinnosti zákona č. 2/1017 Z. z. od 1. apríla 2017, sa veľký senát stotožnil s právnym názorom predkladajúceho senátu 5O, ktorý správne uzavrel, že **ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku je v exekučnom konaní okamžite aplikovateľné v prípade, že rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, bolo vydané po 31. marci 2017.**

34. Veľký senát podporne poukazuje aj na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 74/2019-16 z 13. marca 2019, predmetom ktorého bola ústavná sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 8 ECdo 14/2018 z 27. septembra 2018, odmietajúcemu dovolanie podané proti rozhodnutiu odvolacieho súdu z 13. júna 2017, aplikujúc ustanovenie § 202 ods. 4 EP v znení od 1. apríla 2017. Ústavný súd podanú ústavnú sťažnosť oprávneného odmietol ako zjavne neopodstatnenú, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na názor najvyššieho súdu, ktorý „v súvislosti s okamžitou aplikabilitou podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku viacerými rozhodnutiami (napr. 6 ECdo 3/2017, 6 ECdo 7/2017, 6 ECdo/9/2017 ... a najmä sp. zn. 6 ECdo 15/2017, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2018) judikoval, že jej použitie je nevyhnutné, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky. Dovolanie musí byť podané (dovolacie konanie začaté) a zároveň rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, mus byť vydané za účinnosti „novej“ procesnej úpravy Exekučného poriadku účinnej od 1. apríla 2017“. Ústavný súd ďalej (v ods. 18) uviedol, že účelom princípu okamžitej aplikability procesných noriem, teda použiteľnosti „nových“ procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa „starej“ úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo jednotlivých ustanovení (II. ÚS 185/2018). Považoval spôsob, akým najvyšší súd odôvodnil aplikovanie „nového“ ustanovenia o dovolaní v Exekučnom poriadku, za ústavne konformný a konštatoval, že „mu nemožno vytknúť vady, ktoré by viedli k porušeniu práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne čl. 6 ods. 1 dohovoru“ (ods. 23). Veľký senát si je vedomý toho, že takýto záver ústavného súdu nie je priamou interpretáciou dotknutej právnej úpravy, pričom otázka právneho posúdenia prípustnosti dovolania spadá do výlučnej kompetencie najvyššieho súdu, avšak aj z tohto (ako aj z ďalších vyššie uvedených rozhodnutí ústavného súdu) vyplýva ústavná

konformnosť výkladu okamžitej aplikability ustanovenia § 202 ods. 4 EP na posúdenie (ne)prípustnosti dovolania v procesných okolnostiach takej exekučnej veci, akú z hľadiska podaných opravných prostriedkov predstavuje vec tu posudzovaná.

Veľký senát preto uzatvára, že ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení od 1. apríla 2017 je okamžite aplikovateľné aj v skôr začatom exekučnom konaní, ak ide o dovolanie podané proti uzneseniu vydanému v tomto exekučnom konaní po 31. marci 2017. Dovolanie v exekučnom konaní proti uzneseniu vydanému po 31. marci 2017 nie je podľa Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 prípustné.

35. Veľký senát vec prejednal a meritórne sa vysporiadal s predloženou právnou otázkou, keďže existuje materiálny rozpor právnych názorov, vec rozhodol uznesením, formulujúc právnu vetu, a poskytnúc odôvodnenie, ktorého obsah dáva záväzný výklad rozhodnej právnej otázky. Keďže právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty Najvyššieho súdu Slovenskej republiky záväzný, záväznosť tohto právneho názoru následne zabezpečí, že ďalšia rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu bude jednotná a predvídateľná.

Zhrnutie právnych záverov a záväzný právny názor veľkého senátu

36. Veľký senát s poukazom na dôvody a závery vyslovené vyššie tak záver o nemožnosti aplikovania ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku na dovolacie konanie začaté po 31. marci 2017 v exekučnom konaní začatom do 31. marca 2017, pričom dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu bolo vydané po uvedenom dni, formulovanom v uznesení sp. zn. 4Oboer/39/2017 zo dňa 30. augusta 2018, za správny nepovažuje a od neho sa odkláňa. Ak je v rámci exekučného konania napadnuté dovolaním uznesenie odvolacieho súdu vydané po účinnosti novely Exekučného poriadku vykonanej zákonom č. 2/2017 Z. z., tak dovolanie proti takémuto uzneseniu nie je prípustné („ex lege“) podľa ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku.

37. Najvyšší súd teda zastáva názor, že vyššie uvedená novela Exekučného poriadku vylúčila prípustnosť dovolania voči uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. V prechodných ustanoveniach § 243h ods. 1 síce stanovila, že ak § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017, avšak vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, neurčila žiadne pravidlo. Je preto potrebné vychádzať z princípu jej okamžitej aplikability, a ustanovenie § 202 ods. 4 EP aplikovať aj v exekučných konaniach začatých pred 1. aprílom 2017.

38. Z uvedených dôvodov je v danom prípade dovolanie povinného, podané dňa 22. októbra 2024 proti uzneseniu odvolacieho súdu z 25. júla 2024 o potvrdení uznesenia exekučného súdu z 9. apríla 2024 o schválení rozvrhu výťažku súdneho exekútora z predaja nehnuteľnosti, podľa ustanovenia § 202 ods. 4 EP (lex specialis) procesne neprípustné a najvyšší súd, rozhodujúc vo veľkom senáte, podľa § 447 písm. c) CSP vo väzbe na § 200 EP rozhodol o jeho odmietnutí, tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia bez toho, aby sa ďalej zaoberal prípustnosťou dovolania z hľadiska existencie dôvodov podľa úpravy obsiahnutej v § 419 až 423 CSP (lex generalis). Rozhodnutie o náhrade trov dovolacieho konania v prípade odmietnutia dovolania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 CSP).

39. Súčasne veľký senát vyslovuje právny názor, ktorý je záväzný pre senáty najvyššieho súdu (§ 48 ods. 3 CSP), podľa ktorého:

Ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 je okamžite aplikovateľné aj v skôr začatom exekučnom konaní, ak ide o dovolanie podané proti uzneseniu vydanému v tomto exekučnom konaní po 31. marci 2017. Dovolanie v exekučnom konaní proti uzneseniu vydanému po 31. marci 2017 nie je podľa Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 prípustné.

40. Rozhodnutie prijal veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 7 : 0.

ROZHODNUTIE č. 28
Postúpenie veci upomínacím súdom

§ 10 ods. 3, § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších predpisov

§ 36, § 40, § 41, § 43 ods. 1, 2 CSP

Postúpenie veci upomínacím súdom podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní, nie je výsledkom skúmania jeho príslušnosti podľa § 40 a 41 CSP. Nejde preto o postúpenie sporu podľa § 43 ods. 1 CSP a nesúhlas súdu, na ktorý bola vec postúpená upomínacím súdom, s postúpením veci, nezakladá spor o príslušnosť v zmysle § 43 ods. 2 CSP.

Súd, ktorému bola vec z upomínacieho súdu postúpená, skúma svoju príslušnosť za splnenia podmienok upravených v § 40 a § 41 CSP a ak zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor podľa § 43 ods. 1 CSP príslušnému súdu, o čom upovedomí žalobcu a aj žalovaného, ak mu bola žaloba už doručená. Pre skúmanie príslušnosti sú v tomto prípade rozhodujúce okolnosti v čase začatia upomínacieho konania (§ 36 CSP). Ak súd, ktorému bol spor takto podľa § 43 ods. 1 CSP postúpený s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis podľa § 43 ods. 2 CSP spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. IVObd0/2/2026 z 13. mája 2026)

Z odôvodnenia

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 24. novembra 2025 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Pezinok z dôvodu, že zo strany žalobcu bol podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o upomínacom konaní“). Okresný súd Pezinok s postúpením sporu nesúhlasil a namietol, že nie je súdom príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu. Nesúhlas s postúpením odôvodnil tým, že z obsahu žaloby, jej príloh a ďalších podaní vyplýva, že ide o spor obchodnoprávnej povahy. Predkladajúci súd poukázal na to, že žalobca (obchodná spoločnosť) so žalovanou (živnostník) uzatvorili zmluvu o dielo - rekonštrukcia priestorov (ordinácie) žalobcu. Predkladajúci súd mal za to, že ide o spor obchodnoprávnej povahy, na prejednanie ktorého je kauzálny príslušný „obchodný“ súd podľa § 22 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) - Mestský súd Bratislava III. Okresný súd Pezinok predložil súdny spis podľa § 43 ods. 2 CSP na rozhodnutie o príslušnosti priamo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súdu spoločne nadriadenému obom súdom.

2. Senát 5O najvyššieho súdu, ktorému táto vec (nesúhlas s postúpením) pripadla podľa rozvrhu práce najvyššieho súdu na rozhodnutie, v rámci jej prejednávania dospel k záveru, že vec je potrebné postúpiť na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej tiež len „veľký senát“) uznesením sp. zn. 5Ndob/48/2025 z 27. januára 2026, v ktorom aj svoj odlišný názor odôvodnil (§ 48 ods. 1 CSP).

3. Predkladajúci senát svoj postup odôvodnil tým, že senáty obchodnoprávneho aj občianskoprávneho kolégia vo veciach týkajúcich sa priameho postúpenia veci najvyššiemu súdu postupom podľa § 43 ods. 2 CSP rozhodujú tak, že uznesením priamo určia, ktorý súd je príslušný vec prejsť, aplikujúc extenzívny výklad § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní, považujú ho za postup zodpovedajúci postupu podľa § 43 CSP, tu primárne s poukazom na rozhodnutie sp. zn. 9Ndc/55/2023 zo 7. decembra 2023, ktoré uvádza, že vzhľadom na skutočnosť, že k postúpeniu sporu (veci) môže dôjsť nielen za splnenia podmienok uvedených v § 43 ods. 1 CSP, ale aj pri splnení podmienok uvedených v § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní, je potrebné pojem „postúpenie sporu“ použitý v texte § 43 ods. 2 CSP vykladať extenzívne, t. j. tak, že pod postúpením sporu je treba rozumieť nielen postúpenie sporu ako výsledok postupu súdu podľa § 43 ods. 1 CSP, ale aj ako výsledok postupu súdu podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní. Následne však nastala situácia, že Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) vo svojich rozhodnutiach pravidelne konštatuje, že postup Okresného súdu Banská Bystrica podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní nie je postupom podľa § 43 CSP a Okresný súd Banská Bystrica vec nepostupuje iným súdom z dôvodu, že nie je príslušný (§ 43 CSP), ale z dôvodu, že si plní zákonnú povinnosť (§ 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní).

4. Pri rozhodovaní senátov najvyššieho súdu o kauzálnej príslušnosti súdov, zohľadňujúc om obchodnoprávny resp. občianskoprávny charakter sporu, dochádza k nejednotnosti voči postupu súdov nižšej inštancie, pričom túto nejednotnosť bolo potrebné odstrániť postúpením veci veľkému senátu podľa § 48 CSP. Predkladajúci senát 5O za účelom zjednotenia postupu pri riešení tejto otázky, opierajúc sa a zohľadňujúc právny názor formulovaný ústavným súdom vo viacerých rozhodnutiach (napr. I. ÚS 710/2025, III. ÚS 599/2025, IV. ÚS 613/2025), dospel k záveru o nesprávnosti extenzívnej interpretácie a tým aj aplikácie ustanovenia § 43 ods. 2 Civilného sporového poriadku v takom prípade postúpenia veci z upomínacieho súdu, aký bol už skôr predmetom posúdenia a rozhodnutia v uznesení sp. zn. 9Ndc/55/2023 zo 7. decembra 2023. Predkladajúci senát 5O sa od tohto právneho názoru odklonil so záverom, že postup Okresného súdu Banská Bystrica podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní nepovažuje za postup podľa § 43 CSP. Na podporu možnosti veľkého senátu konať a rozhodovať aj vo veciach týkajúcich sa nachádzania kauzálnej príslušnosti súdov poukázal predkladajúci senát na uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia sp. zn. 1VCdo/2/2024 z 12. novembra 2024.

5. Veľký senát si pred rozhodnutím podľa § 48 ods. 4 CSP vyžiadala stanoviská ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej tiež len „minister“), generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej tiež len „generálny prokurátor“) a právnických fakúlt univerzít. Vyjadrili sa minister, generálny prokurátor a právnické fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Trnavskej univerzity v Trnave, pričom všetci zhodne s predkladajúcim senátom 5O vyjadrili názor, že Okresný súd Banská Bystrica vec nepostupuje iným súdom z dôvodu, že nie je príslušný (§ 43 CSP), ale z dôvodu, že si plní zákonnú povinnosť (§ 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní), a najvyšší súd tak nie je súdom príslušným rozhodovať postupom podľa §

43 ods. 2 CSP vo veciach, kedy takéto postúpenie považuje súd, ktorému Okresný súd Banská Bystrica vec postúpil, za nesprávny.

6. Minister spravodlivosti vo svojom stanovisku zo dňa 23. apríla 2026 zastáva názor, že postup podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní nemožno kvalifikovať ako postup podľa § 43 CSP, a to ani v prípade následného nesúhlasu súdu, ktorému bola vec postúpená. Explicitne uvádza, že až následne v prípade, že súd, ktorému bola postúpená súdom, ktorému vec postúpil súd upomínací, s postúpením nesúhlasí, predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti. Rozhodovanie o príslušnosti najvyšším súdom podľa § 43 ods. 2 CSP prichádza do úvahy až sekundárne, t. j. po vyčerpaní postupu medzi súdmi nižších inštancií, pričom samotné postúpenie veci upomínacím súdom nie je založené na nepríslušnosti, ale na zákonom predpokladanom procesnom prechode do sporového konania. Minister zároveň poukazuje na to, že dôvodom postúpenia veci podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní nie je absencia príslušnosti upomínacieho súdu, ale procesná situácia vyvolaná podaním odporu a návrhom na pokračovanie v konaní, čo vylučuje podradenie tohto postupu pod režim § 43 CSP.

7. Generálny prokurátor sa stanoviskom zo dňa 20. apríla 2026 plne stotožnil s právnym názorom postupujúceho senátu, podľa ktorého v prípade postúpenia veci upomínacím súdom nejde o spor o príslušnosť v zmysle § 43 ods. 2 CSP, a preto vec nemá byť predkladaná nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti. Zdôraznil, že okresný súd, ktorému bola vec postúpená, „*vykonáva procesné úkony ab initio tak, že platí fikcia, že vec sa nachádza v štádiu podanej žaloby*“ a je oprávnený samostatne skúmať svoju právomoc a príslušnosť bez viazanosti postupom upomínacieho súdu.

8. Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici vyjadrením zo dňa 22. apríla 2026 zdôraznila, že upomínací súd je zákonom určený ako príslušný súd pre daný typ konania, pričom jeho následný postup nie je výsledkom skúmania príslušnosti podľa § 40 a § 41 CSP, ale zákonnej povinnosti zabezpečiť prechod veci do sporového režimu, pričom ide o „*procesnú transformáciu konania z osobitného režimu do režimu sporového konania, nie o riešenie konfliktu príslušnosti medzi súdmi*“. Za kľúčové považuje aj to, že v danej situácii absentuje základný znak aplikácie § 43 CSP, a to existencia sporu o príslušnosť medzi súdmi a prípadné nesúhlasné stanovisko súdu, ktorému bola vec postúpená upomínacím súdom, neznamená automaticky vznik kompetenčného konfliktu v zmysle tohto ustanovenia. Ide tak o autonómny procesný režim, ktorý má byť interpretovaný v súlade so svojím účelom, a veľkému senátu odporúča prijať výklad rešpektujúci osobitnú povahu upomínacieho konania a odmietajúci jeho subsumovanie pod § 43 CSP.

9. Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave v stanovisku zo dňa 20. apríla 2026 uviedla, že ide o zákonom predpísaný procesný postup, ktorého účelom je zabezpečiť prechod veci do sporového konania, pričom upomínací súd nevykonáva posúdenie svojej príslušnosti podľa § 40 a § 41 CSP. Vo vzťahu k účelu § 43 CSP fakulta osobitne uviedla, že „účelom § 43 ods. 1 a 2 CSP je umožniť obom súdom, medzi ktorými vzniká spor o príslušnosť, aby k svojej nepríslušnosti zaujali názor a v prípade nezhody, aby spor o príslušnosť vyriešil ich spoločne nadriadený súd“. Tento účel však v posudzovanej situácii nie je naplnený, keďže upomínací súd „sa o príslušnosť nespori“, ale „postupuje vec preto, že si plní svoju zákonnú povinnosť“. Fakulta zároveň poukázala na dôsledky extenzívneho výkladu prijatého v uznesení sp. zn. 9Ndc/55/2023, podľa ktorého by sa rozhodovanie o príslušnosti presúvalo na najvyšší súd, hoci ten nie je

spoločne nadriadeným súdom dotknutých súdov. Takýto výklad vedie k situácii, keď „spor o príslušnosť nerozhodne spoločne nadriadený súd, ktorým by mal byť v tomto prípade Krajský súd Bratislava, ale spor o príslušnosť rozhodne najvyšší súd“, čím dochádza k popretiu systematiky § 43 CSP a vylúčeniu súdu, ktorý by mal byť potenciálne príslušný, z možnosti vyjadriť sa k svojej príslušnosti.

10. Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave vo svojom stanovisku zo dňa 22. apríla 2026 odmietla extenzívny výklad § 43 CSP prijatý v uznesení sp. zn. 9Ndc/55/2023, podľa ktorého sa za „postúpenie sporu“ v zmysle § 43 CSP považuje aj postup Okresného súdu Banská Bystrica podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní. Stanovisko vychádza z toho, že postup upomínacieho súdu pri podaní návrhu na pokračovanie v konaní nepredstavuje rozhodovanie o nepríslušnosti podľa § 40 a § 41 CSP, ale plnenie osobitnej zákonnej povinnosti vyplývajúcej zo zákona o upomínacom konaní. Fakulta pritom poukázala aj na následnú judikatúru Ústavného súdu SR (I. ÚS 710/2025, III. ÚS 599/2025, IV. ÚS 613/2025), ktorá zdôraznila, že Okresný súd Banská Bystrica vec nepostupuje z dôvodu svojej nepríslušnosti, ale z dôvodu zákonom predpokladaného procesného mechanizmu pokračovania v konaní. Podľa predkladaného názoru má preto súd, ktorému bola vec postúpená podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní, povinnosť samostatne skúmať svoju príslušnosť podľa § 40 a § 41 CSP a až v prípade zistenia nepríslušnosti postupovať podľa § 43 ods. 1 CSP. Extenzívny výklad považuje za výklad, ktorý eliminuje možnosť nápravy nesprávne určenej príslušnosti už na prvom stupni konania a nerešpektuje osobitosti upomínacieho konania.

11. Veľký senát po prejednaní veci dospel k záveru, že s právnym názorom senátu 50 najvyššieho súdu, vyjadreným v uznesení o postúpení veci a podporeným všetkými subjektami oslovenými so žiadosťou o stanoviská, je opodstatnené sa stotožniť, a to z nasledovných dôvodov:

K povinnosti trojčlenného senátu najvyššieho súdu postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu, ak existuje rozdielna rozhodovacia prax

12. Veľký senát sa najskôr zaoberal otázkou, či v posudzovanej veci boli splnené podmienky jeho rozhodovania podľa § 48 ods. 1 Civilného sporového poriadku, a to osobitne z hľadiska významu pojmu „rozhodnutie iného senátu najvyššieho súdu“, v ktorom už bol vyjadrený právny názor odlišný od právneho názoru, ku ktorému dospel predkladajúci senát.

13. Zo znenia § 48 ods. 1 CSP vyplýva, že rozhodujúcimi predpokladmi postupu podľa § 48 ods. 1 CSP sú po prvé existencia právneho názoru, ku ktorému senát najvyššieho súdu dospel pri svojom rozhodovaní, po druhé odlišnosť tohto právneho názoru od právneho názoru už skôr vyjadreného, a po tretie skutočnosť, že skorší právny názor bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu.

14. Účelom § 48 CSP nie je vytvoriť samoučelný procesný mechanizmus postúpenia veci medzi senátom a veľkým senátom, ale zabezpečiť jednotnosť rozhodovania najvyššieho súdu a tým aj ochranu princípu právnej istoty. V komentárovej literatúre sa k potrebe zriadenia veľkého senátu uvádza, že „diametrálne odlišné právne posúdenie veci súdom v skutkovo totožných veciach za jednotnej právnej úpravy je v podmienkach materiálneho právneho štátu neakceptovateľné“ (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J.,

Tomašovič, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 217; ďalej len „Komentár“). Práve tomuto následku má zamedziť mechanizmus veľkého senátu.

15. Veľký senát je preto potrebné chápať ako osobitný zákonný nástroj zabezpečenia jednotnosti rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu. Komentár výslovne uvádza, že „rozhodovacia činnosť veľkého senátu má slúžiť na zjednocovanie právnych názorov v prvom rade vnútri Najvyššieho súdu SR, jeho jednotlivých kolégií (...) a na zabezpečenie jednotnosti rozhodovania súdov nižších inštancií“ (s. 222). Zároveň sa v ňom uvádza, že „predloženie veci na rozhodnutie veľkému senátu teda nezávisí od voľnej úvahy trojčlenného senátu Najvyššieho súdu SR“. Povinnosť predloženia veci veľkému senátu je teda zákonným dôsledkom zistenia relevantného právneho rozporu, nie otázkou vhodnosti.

16. Uvedené východisko podporuje aj judikatúra ústavného súdu. Ústavný súd konštatoval, že „nepostúpenie veci veľkému senátu znamenalo v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu aj popretie samotného účelu a zmyslu § 48 ods. 1 CSP, pretože nič totiž nebránilo tomu, aby iný malý senát v budúcnosti znova odlišne posúdil spornú právnu otázku, čím by sa iba predĺžil stav právnej neistoty a že autoritatívnym a záväzným spôsobom je totiž možné spornú otázku vyriešiť iba verdiktom veľkého senátu“ (nález Ústavného súdu SR č. k. II. ÚS 332/2018). Rovnako ústavný súd uviedol, že „zákonná povinnosť zakotvená pre dovolací súd v § 48 CSP nie je viazaná na procesnú aktivitu príslušnej strany v spore, keďže sa týka samotnej podstaty výkonu právomoci dovolacieho súdu ako zjednocovateľa judikatúry“ (nález Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 273/2021). Z týchto záverov vyplýva, že § 48 CSP treba vykladať tak, aby veľký senát mohol reálne plniť svoju zjednocovaciu funkciu všade tam, kde sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu (jeho jednotlivých senátov) prejavil právny rozpor spôsobilý ovplyvňovať ďalší procesný postup súdov.

17. Rozsah § 48 ods. 1 CSP nemožno obmedziť iba na otázky hmotného práva. V posudzovanej veci ide o otázku procesnú, a to o výklad vzťahu medzi § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní a § 43 ods. 1 a 2 CSP, ako aj o procesný následok nesprávneho predloženia veci najvyššiemu súdu.

18. Osobitne tak bolo potrebné vysporiadať sa s otázkou, či právny názor spôsobilý založiť postup podľa § 48 ods. 1 CSP, môže byť vyjadrený iba v rozhodnutí vo formálnom zmysle, alebo aj v inom akte najvyššieho súdu, ktorý má povahu výsledku aplikácie práva. Samotný text § 48 ods. 1 CSP používa pojem „rozhodnutie“, avšak nedefinuje ho cez konkrétnu procesnú formu. Nemožno preto mechanicky vychádzať z toho, že relevantné je výlučne rozhodnutie označené ako rozsudok alebo uznesenie. Pojem „rozhodnutie“ v tomto kontexte plní funkciu nosiča právneho názoru, ktorý má byť predmetom zjednotenia. Ak by sa tento pojem vyložil výlučne formálne, časť reálnej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, v ktorej sú formulované právne závery so všeobecným procesným dosahom, by zostala mimo zjednocovacieho mechanizmu veľkého senátu. Taký výklad by bol v rozpore s účelom § 48 ods. 1 CSP, ktorým je odstránenie právneho rozporu a zabezpečenie predvídateľnosti rozhodovania.

19. Tento záver je podporený aj ústavnoprávnym materiálnym chápaním aktov súdu. Ústavný súd v náleze sp. zn. III. ÚS 404/2023 zo 7. novembra 2023 (v tejto veci ústavný súd posudzoval práve prípis najvyššieho súdu, ktorý označil ako opatrenie) výslovne uviedol, že „akty aplikácie práva, ktoré nie sú klasickými rozhodnutiami, ale ani iným (spravidla faktickým) zásahom, možno podriadiť pod pojem opatrenie“ (tamže, bod 12).

20. Z uvedeného nemožno vyvodit', že každý prípis je rozhodnutím v procesno-formálnom zmysle. Možno z neho však vyvodit', že neformálne označenie aktu súdu samo osebe nevylučuje, aby (obsahovo) išlo o akt aplikácie práva, v ktorom je vyjadrený právny názor s právnymi účinkami. Pre účely § 48 ods. 1 CSP je preto rozhodujúce, či je v takom akte alebo v ustálenej procesnej reakcii najvyššieho súdu rozpoznateľný právny záver odlišný od právneho záveru vyjadreného v inom rozhodnutí najvyššieho súdu. Ak áno, ide o právny rozpor, ktorý z hľadiska účelu § 48 CSP patrí do zjednocovacej pôsobnosti veľkého senátu.

21. Veľký senát preto vychádza z toho, že *pojmem „rozhodnutie“ v § 48 ods. 1 CSP nemožno vykladať izolovane, čisto formálne a bez ohľadu na účel veľkého senátu. Je potrebné ho vykladať v spojení s pojmom „právny názor“ a so zmyslom § 48 CSP ako nástroja zjednotenia právnych názorov najvyššieho súdu.* Relevantné je teda nielen to, či skorší právny názor bol vyjadrený v rozhodnutí označenom ako uznesenie alebo rozsudok, ale aj to, či ide o právny záver najvyššieho súdu prejavovaný pri výkone jeho rozhodovacej právomoci, ktorý má v obdobných veciach určovať ďalší procesný postup. Takýto výklad nepopiera text § 48 ods. 1 CSP, ale napĺňa jeho účel: odstrániť stav, v ktorom by najvyšší súd pri rovnakých procesných situáciách postupoval rozdielne, bez autoritatívneho zjednotenia.

22. V posudzovanej veci predkladajúci senát identifikoval odlišný právny názor od názoru vyjadreného v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 9Ndc/55/2023, podľa ktorého pojem „postúpenie sporu“ použitý v § 43 ods. 2 CSP treba vykladať extenzívne, t. j. tak, že pod postúpením sporu je treba rozumieť nielen postúpenie sporu ako výsledok postupu súdu podľa § 43 ods. 1 CSP, ale aj ako výsledok postupu súdu podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní. Predkladajúci senát sa od uvedeného právneho názoru odklonil a dospel k záveru, že upomínací súd vec nepostupuje iným súdom z dôvodu, že nie je príslušný (§ 43 CSP), ale z dôvodu, že si plní zákonnú povinnosť (§ 14 ods. 3 ako aj § 10 ods. 3 zákona o upomínacom konaní), a najvyšší súd tak nie je súdom príslušným rozhodovať postupom podľa § 43 ods. 2 CSP vo veciach, kedy takéto postúpenie považuje súd, ktorému upomínací súd vec postúpil, za nesprávny. S uvedeným názorom sa stotožnili a pripomienkujúce subjekty.

23. Za týchto okolností je daný rozpor v právnych názoroch senátov najvyššieho súdu vo vzťahu k procesnému postupu pri riešení otázok založených postupom súdov nižších inštancií odkazujúcich na § 43 ods. 2 CSP, čím sú splnené podmienky pre postup najvyššieho súdu podľa § 48 ods. 1 CSP. Predmetom rozhodovania veľkého senátu nie je abstraktné posudzovanie správnosti jednotlivých administratívnych alebo kancelárskych úkonov najvyššieho súdu, ale zjednotenie právneho názoru na procesnú otázku založenú na aplikácii a interpretácii noriem procesného práva, či predloženie veci najvyššiemu súdu po postúpení veci upomínacím súdom podľa zákona o upomínacom konaní zakladá právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť podľa § 43 ods. 2 CSP. Ide o procesnú právnu otázku spôsobilú opakovane ovplyvňovať rozhodovanie najvyššieho súdu a postup súdov nižších stupňov. Preto patrí do právomoci veľkého senátu podľa § 48 ods. 1 CSP.

24. Veľký senát považuje za potrebné osobitne sa vysporiadať aj s uznesením veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo/2/2024 z 12. novembra 2024, na ktoré poukázal už predkladajúci senát. Uvedené rozhodnutie bolo vydané vo veci, v ktorej Okresný súd Banská Bystrica po podaní návrhu na pokračovanie v konaní postúpil vec podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní Mestskému súdu Bratislava IV, ktorý následne predložil vec najvyššiemu súdu podľa § 43 ods. 2 CSP a veľký senát občianskoprávneho

kolégia následne rozhodol, že na prejednanie a rozhodnutie sporu je príslušný Mestský súd Bratislava IV. Predmetom jeho výslovného právneho posúdenia však bola otázka, či spor poškodeného proti povinnej zmluvnej poisťovni škodcu podľa zákona o PZP má povahu obchodnoprávného sporu, nie otázka, či postúpenie veci upomínacím súdom podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní zakladá procesný režim § 43 ods. 1 a 2 CSP. Napriek tomu nemožno prehliadnúť, že rozhodnutím vo veci samej o príslušnosti podľa § 43 ods. 2 CSP veľký senát občianskoprávného kolégia implicitne vychádzal z predpokladu, že takéto predloženie veci najvyššiemu súdu je procesne prípustné. Práve v tejto implicitnej procesnej premise sa veľký senát obchodnoprávného kolégia od uvedeného rozhodnutia odchyľuje. Neodchyľuje sa teda od právneho záveru veľkého senátu občianskoprávného kolégia o povahe sporu podľa zákona o PZP, ktorý nebol predmetom posudzovania v tejto veci, ale od jeho predpokladu, že po postúpení veci upomínacím súdom môže súd, ktorému bola vec postúpená, bez ďalšieho iniciovať postup podľa § 43 ods. 2 CSP pred najvyšším súdom. Tento predpoklad veľký senát obchodnoprávného kolégia nepovažuje za správny, pretože postúpenie veci podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní nie je postúpením veci z dôvodu nepríslušnosti podľa § 43 ods. 1 CSP, ale zákonom predpokladaným procesným prechodom veci z osobitného upomínacieho konania do režimu sporového konania. Z toho dôvodu nemožno ani nesúhlas súdu, ktorému bola vec takto postúpená, považovať za spor o príslušnosť podľa § 43 ods. 2 CSP, o ktorom by mal bez ďalšieho rozhodovať najvyšší súd

25. Veľký senát taktiež považuje za potrebné dodať, že prijatie veci na rozhodnutie veľkým senátom neznamená prejudikovanie záveru, že každý budúci postup najvyššieho súdu pri posudzovaní procesného postupu v obdobných veciach musí mať formu uznesenia. Znamená iba to, že samotné zjednotenie právnej otázky, pri ktorej vznikol rozpor v právnych názoroch najvyššieho súdu, musí byť vykonané rozhodnutím veľkého senátu. Až právny názor veľkého senátu vytvorí záväzné východisko pre ďalší zjednotený postup senátov najvyššieho súdu v obdobných veciach (§ 48 ods. 3 CSP). Tento prístup rešpektuje účel § 48 CSP, ako aj ústavnú požiadavku, aby sporné právne otázky v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu neostávali ponechané na paralelné a potenciálne rozporné postupy jednotlivých senátov, ale boli autoritatívne a záväzne vyriešené veľkým senátom.

K samotnej právnej otázke

26. Podľa § 2 zákona o upomínacom konaní, na konanie je kauzálne príslušný Okresný súd Banská Bystrica.

27. Podľa § 10 ods. 3 zákona o upomínacom konaní, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, platobný rozkaz sa zrušuje, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a žalobcu o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd žalobcu upovedomí o pokračovaní v konaní.

28. Podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

29. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

30. Podľa ustanovenia § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

31. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

32. Podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú sudy viazané.

33. Veľký senát vychádza z toho, že právna kvalifikácia procesnej situácie vznikajúcej po postúpení veci Okresným súdom Banská Bystrica podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínanom konaní nemôže byť založená na mechanickej aplikácii ustanovení § 43 Civilného sporového poriadku, ale musí reflektovať osobitnú povahu tohto procesného režimu a jeho systematické zaradenie v rámci právneho poriadku.

34. Podstatou postupu podľa citovaných ustanovení zákona o upomínanom konaní je zabezpečenie prechodu veci z osobitného režimu upomínacieho konania do režimu sporového konania po zrušení platobného rozkazu. Ide o zákonom predvídaný procesný mechanizmus, ktorý nie je založený na posúdení vecnej alebo miestnej príslušnosti upomínacieho súdu, ale na procesnej transformácii konania vyvolanej podaním odporu a návrhom na pokračovanie v konaní. Upomínací súd v tomto štádiu nekoná ako súd, ktorý by zisťoval svoju nepríslušnosť podľa § 40 a § 41 CSP, ale plní zákonnú povinnosť zabezpečiť ďalší procesný postup v režime sporového konania.

35. Z uvedeného vyplýva, že postúpenie veci v tomto režime nemožno považovať za postúpenie veci z dôvodu nepríslušnosti podľa § 43 ods. 1 CSP. Ak absentuje základný predpoklad aplikácie § 43 CSP, ktorým je existencia postúpenia veci nepríslušným súdom, nemôže vzniknúť ani spor o príslušnosť v zmysle § 43 ods. 2 CSP. Samotná skutočnosť, že súd, ktorému bola vec postúpená, nesúhlasí s takýmto postupom alebo dospeje k záveru o svojej nepríslušnosti, nie je spôsobilá založiť kompetenčný konflikt v zmysle citovaného ustanovenia, keďže druhý zo subjektov potenciálneho sporu - upomínací súd - nevystupuje v tejto situácii ako súd tvrdiaci svoju príslušnosť, ale ako súd vykonávajúci zákonom predpísaný procesný úkon.

36. Tento záver je podporený systematickým výkladom právnej úpravy, ktorý vychádza zo vzťahu osobitnej úpravy upomínacieho konania a všeobecnej úpravy civilného sporového konania. Ustanovenia zákona o upomínanom konaní predstavujú lex specialis vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku, a preto ich procesné mechanizmy nemožno bez ďalšieho subsumovať pod všeobecné ustanovenia CSP upravujúce riešenie sporov o príslušnosť. Extenzívny výklad § 43 CSP, ktorý by zahŕňal aj prípady postúpenia veci podľa zákona o upomínanom konaní, by viedol k narušeniu systematiky právnej úpravy a k neodôvodnenému

rozšíreniu právomoci súdov rozhodujúcich o príslušnosti. Zároveň by takýto výklad mal aj významné procesné dôsledky, keďže presúva rozhodovanie o príslušnosti na súd, ktorý nie je spoločne nadriadeným súdom dotknutých súdov, a tým vylučuje z rozhodovacieho procesu súd, ktorý by bol podľa všeobecných pravidiel príslušný posudzovať vzniknutý procesný konflikt. Takýto postup je v rozpore s účelom úpravy § 43 CSP, ktorým je zabezpečiť riešenie sporov o príslušnosť medzi súdmi nižších stupňov prostredníctvom ich spoločne nadriadeného súdu, ako aj s princípom zákonného sudcu.

37. Veľký senát preto uzatvára, že v prípadoch postúpenia veci podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní nie sú splnené podmienky pre postup podľa § 43 ods. 2 CSP, a teda nie je daná právomoc (spoločne) nadriadeného súdu rozhodovať o príslušnosti. Procesný postup súdu, ktorému bola vec takto postúpená upomínacím súdom, sa musí riadiť všeobecnými pravidlami civilného sporového konania, vrátane jeho oprávnenia samostatne skúmať svoju príslušnosť a v prípade jej nedostatku postupovať podľa príslušných ustanovení CSP bez toho, aby sa ním vec nesprávne priamo predkladala (spoločne) nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti.

38. Veľký senát vec prejednal a meritórne sa vysporiadal s predloženou právnou otázkou, keďže existuje materiálny rozpor právnych názorov, vec rozhodol uznesením, formulujúc právnu vetu, a poskytnúc odôvodnenie, ktorého obsah poskytol záväzný výklad rozhodnej právnej otázky. Keďže právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty Najvyššieho súdu SR záväzný, záväznosť tohto právneho názoru následne zabezpečí, že ďalšia rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu - bez ohľadu na jej konkrétnu procesnú formu - bude jednotná a predvídateľná.

Zhrnutie právnych záverov a záväzný právny názor veľkého senátu

39. Veľký senát s poukazom na závery vyslovené vyššie tak záver o možnom extenzívnom výklade § 43 ods. 2 Civilného sporového poriadku formulovanom v uznesení sp. zn. 9Ndc/55/2023 zo 7. decembra 2023 za správny nepovažuje a od neho sa odkláňa s tým, že postup Okresného súdu Banská Bystrica podľa § 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní nepovažuje za postup podľa § 43 CSP. Okresný súd Pezinok tak nie je súd, ktorému bola vec postúpená nepríslušným súdom podľa § 43 ods. 1 CSP, keďže Okresný súd Banská Bystrica vec nepostupuje iným súdom z dôvodu, že nie je príslušný (§ 43 CSP), ale z dôvodu, že si plní zákonnú povinnosť (§ 14 ods. 3 zákona o upomínacom konaní). Keďže nadriadeným súdom Okresného súdu Pezinok v obchodnoprávných veciach je Krajský súd v Bratislave a nadriadeným súdom Mestského súdu Bratislava III v obchodnoprávných veciach je rovnako Krajský súd v Bratislave, možno konštatovať, že Okresný súd Pezinok neumožnil Mestskému súdu Bratislava III vo veci začať konať, eventuálne postúpiť vec spoločne nadriadenému Krajskému súdu v Bratislave pri jeho prípadnom nesúhlase s postúpením, a preto **je potrebné vec vrátiť Okresnému súdu Pezinok na zabezpečenie správneho postupu.**

40. Z týchto dôvodov veľký senát vyslovil právny názor, ktorý je záväzný pre senáty najvyššieho súdu (§ 48 ods. 3 CSP):

Postúpenie veci upomínacím súdom podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní, nie je výsledkom skúmania jeho príslušnosti podľa § 40 a 41 CSP. Nejde preto o postúpenie sporu podľa § 43 ods. 1 CSP a nesúhlas súdu, na ktorý bola vec postúpená upomínacím súdom, s postúpením veci, nezakladá spor o príslušnosť v zmysle § 43 ods. 2 CSP.

Súd, ktorému bola vec z upomínacieho súdu postúpená, skúma svoju príslušnosť za splnenia podmienok upravených v § 40 a § 41 CSP a ak zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor podľa § 43 ods. 1 CSP príslušnému súdu, o čom upovedomí žalobcu a aj žalovaného, ak mu bola žaloba už doručená. Pre skúmanie príslušnosti sú v tomto prípade rozhodujúce okolnosti v čase začatia upomínacieho konania (§ 36 CSP). Ak súd, ktorému bol spor takto podľa § 43 ods. 1 CSP postúpený s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis podľa § 43 ods. 2 CSP spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu.

41. Rozhodnutie prijal veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 7 : 0.